

ביצה פרק ראשון ביצה

ת.

עין משפט
נר מצוה

נִדָּא אַ מַיִי פֿ"ב מַהֲלֵי יו"ט
הִלְכֵה יח סַמָּג לֵאמֹר
עַה טוֹש־ע אִ"ח סִי תִלָּח
סַעֲיָף יד:
נִדָּא ב מַיִי פֿ"א מַהֲלֵי שַׁבָּת
הִלְכֵה יז:

ב' ג מ" פ"צ מהלכות
יו"ט הלכה יח סמוג
שם טוש"ע שם סעיף טו:
ב' ד טוש"ע שם סעיף
טז:

נח ה' ר' מ"י שם ופ' כ"ה
מהלכות שבת הלכה
כז טו"ש"ע א"ח שם סעיף
ז וס"י שם סעיף לח:
נב ז מ"י פ"ג מהלכות
יו"ט הלכה א ופ"ד

מהלכות שחיטה הלכה ד'
טוש"ע שם ס' תלח סעיף
יח [וטוש"ע יו"ד ס' כח
סעיף ג':

רבינו חננאל

פיסקא ואפר הכירה מוכן
היה, תנאי שאמורא דא
כריתא בוכן לא אמר
אלא שהוסק מעידי,
אבל אם הוסק ביי"ט
אסור. ואם ראוי לנלות
בו ביצה מותר. הכניס
עפר לגיתו ולחורביו
מותר לכסות בו, ואמר
בו יהיה מבניס אדם
למלא קופתו עפר ועושה
בו כל צרכיו. ואסיקא
והוא שחידו לו מה קיו
והבטחין עלה מרחיב
אין שחטין אותו ביי"ט
ואם שחטו אין במסכת א
דמו, ואם איתל לביסיה
כדב יודיה, למויב כעפר
שהניס. ודחיני לעמטין
ליבסייה בדרק עניו וא
באפר היורה, אלא עלת
לחיד מון לא אמר
ולא דרק ערוץ ולא אפר
הכירה. א"כ פאילו צ
עו דף ויאן לא שישחט
אשא לו במה לכסת
אדם. (א) ושנינו דא
מבעיני קאמר וכו'.

(א) נראה דחסר וכז"ל.

בנעפר תיחוח והא קא עבד גומא. תימא למשמע לשיך
 גומא אף בעפר תיחוח וצנצת פרק כירה (דף נט.
 סס) אמרי' אין טומנין בינא בחול ^א (רב) אמר גזרה שמה יטמין
 בזרמץ ^א (ור' יורא) אמר גזרה שמה יזן עפר ממקומו ^א מאי

זינייהו איכא זינייהו עפר מיחוח
פירוש למ"ד שמא יטמין בזרמא איכא
למזור אבל למ"ד שמא זיו אין כאן
משום שמא זיו וי"ל דהתם מיירי
שכל המקום קציב עפר מיחוח
ובשמגזייה איצטא אז ונפל דהקדש
ואין יוכר כאן שיש גומא אבל הכא
מיירי שהוא קשה קציב והעפר מיחוח
באמצע ואי"כ כשמגזייה (ה) (ו) (ז)
נכרת הגומא: **ואינן צריך אלא**
לעפרה פטור. משום (י) דהוי מלאכה
שאנינא לריכא לגופה ופטור עליה
ומינה דלריכא פטור אבל אסור
לכתחלה וי"ל דמשום שמחת י"ט מותר
אפילו לכתחלה ואי"כ אס כן למה לי
דקר נעון וי"ל דמי"כ ענין שיהא
מוכן מערב יום טוב: **הכ"י קאמר**
ואפר כירה מוכן הוא. ומינה
דלמרי"כ צפק כסוי הדם (חולין דף
פז: וסג) וכן רוממים אין מוכנין
באפר דאפר לא מקרי עפר והיינו
קאמר הכא דאפר מוכן הוא לעשות
כסוי לנ"ע דהא קמני ליה גבי ושזין
במתני' וי"ל דמלתא דהכא בנאפי נפשה
קאמר רבה כלומר ואפר הכירה מוכן
הוא לענין מלטול שאר דברים כגון
לכסות בו זנאה ויובא' בו אבל לא
קאי אכסוי דלעיל כלל א"כ י"ל דהתם

ההלךך הוֹאִיל וְאִינוּ מִגְדֵּל מִמֶּה אֵין מִכְסִין צו אָזל הִכָּא מִיִּירי
בְּצִפְּר עֵינִים דְּמִגְדֵּל מִמֶּה אֵוֶע"פ דְּלֵא מְקִיר עֵפֶר מִכְסִין צו דְּקִאמֶר
דְּבִר הִמְגֵּדל מִמֶּה אֵע"ג דְּלֵא אִקְרִי עֵפֶר וְאִי אִקְרִי עֵפֶר בְּשׁוּם
מִקְוָם אֵע"ג דְּלֵא מִגְדֵּל מִמֶּה מִכְסִין צו דְּתִנֵּא הִיא הוֹלֵךְ בְּמִדְבַּר
וְאֵין לוֹ עֵפֶר לְכַסּוֹת שׁוֹמֵךְ דִּינֵר זֶהָב וּמִכְסָּה צו הִיא הוֹלֵךְ בְּסִפִּינֵי
וְאֵין לוֹ עֵפֶר לְכַסּוֹת שׁוֹרֶף עֲטִילוֹת וּמִכְסָּה צו וְפִינִי אֲשַׁמֵּן אִפֶּר
דְּמִקְרִי עֵפֶר שְׁאֵמֶר וְלִקְחוּ לְטִמָּא מִעֵפֶר שְׂרַפְתָּ הַחֲטָאֹת וְלִכְךָ שׁוֹרֶף
הַבַּיִת לוֹ (אִיזִי כח) וְעַל כִּרְחֵף עֲפֻרֹת זֶהָב וְשְׂרִיפְתָּ עֲטִילֹת לֹא מִגְדֵּל
זֵוּם מִרְבִּינֵן הֵמָּה מִקְרָא דִּיכְסֹהוּ (וִיקָרָא י) אֵע"ג דְּלֵא אִקְרִי עֵפֶר
כּוֹת וְאִי"כ אִפֶּר הַכִּינִי וְחוּל דִּקָּא וְעִנְיָנֵה שֶׁל פִּשְׁתָּן וְסִיד וּמִגּוּפָה
בִּב"ב י"ח וּב'. נִרְאֵה דְּהִי לִהְבֵּתָא דְּהֵא מִיִּיתִי לִיה סִייעָתָא מִבְּרִיתָא
וּגְמֹרָה דְּמַעֲיָקְרָא עֵינִים וְהַשְׁתָּא אִפֶּר וְהִיא כְּמִיא בְּצִיבָא מְבַלֵּעַ בְּצִיבֵי
הַבַּיִת בְּצִיט לֵאפֻתָּה פִּשְׁטִינֵיהּ אֵע"ג שְׂאִין רָחִיף לֵאפֻתָּה צו בְּיִנֵּה וְאִזְמִיר
מִמֶּה יִיט וְרִיחָה וּמִלְקֻמָּן פִּרְקָא אֵין דְּלִין (דף כח:) ^ו וְיִירוּשְׁלַיִם
מִלָּא לְעִקּוֹר מִנֹּת כְּסוּי: **וְאַמֶּר** רַב יְהוּדָה מְבַנִּים אָדָם מִלָּא
וְכִנִּים לְגַנְתָּ אוֹ לְחוֹרְבָתָהּ וְכ"ש מִלָּא קוֹפְטוּ וְי"ל דְּלִפִּי רַשִׁי" נִחָא
צוֹר דְּעָמּוּ עָלֵיו לְכָל כִּרְכוֹ וְאִינוּ בְּטָל אֲגַב קִרְקַע אָזל הִכָּא מִיִּירי
אֲגַב קִרְקַע אִי"ג יִי"ל דְּהֵמָּה לֹא מִיִּירי רַק לְכַסּוֹת צו אָזל שְׂאִר
וְאִי אִיתָא רַב־סִיחָה בְּדִרְבִּי יְהוּדָה. מִשְׁמַע דְּקִאִי אִסְיָפָא וְכֵן פִּי
קִאִי אִירָשָׁא מֵאִי פִּרְקָא לְכַסִּייה בְּזִקָּר נַעֲוֹךְ הָא צ"ה סְבִירָא לְהוּ
מִדְּפִרִיץ בְּסֻמּוֹן הָא סִיפָא וְכו' מִכְלָל דְּעַד הַשְׁתָּא אִירִי בְּרִישָׁא
בְּצִפְּר כִּירֵה עוֹד יִי"ל דְּלֵמָּה שְׂפִירָשׁ ר"ת לְקַמֵּן (דף עז ט: ד' אִמֶר
וְיִכְסָה וצ"ש אֲזִמְרִים לֹא יִשְׁחוּט וְהַשְׁתָּא פִּרְיָן אֲלִיצָא דְּבִית הַלֵּל:
בְּשִׁלְמָא שִׁינִי הִכָּא ^ט אִפִּי" כִּי לִיתָא דְּרַב יְהוּדָה שִׁינִי לְהַקְשׁוֹת הִכָּא
אִי אֲמַרְתָּ בְּשִׁלְמָא דְּלִית לִיה דְּרַב יְהוּדָה לֹא קִשְׁיָא לִיה אֲבִרְיִיתָא
יִשְׁחִי שִׁשׁ לְהֵם דָּקֵר נַעֲוֹךְ וְאִפֶּר כִּירֵה שְׁהוּסָק מִעֵרַב יִיט וְדִרַב
לְכַסּוֹת כְּדִרַב יְהוּדָה בְּצֵפֶר דְּלִיתָא לְדִרַב יְהוּדָה וְאֵין הִלְכָה כְּדִב
דְּקִרָא נַעֲוֹךְ לִית לִיה דְּהֵא וְדִאִי אִיתָא לְדִרַב יְהוּדָה לְעִינֵן שְׁמִכְסָּה
כֵּל אֲזִמְרָא לֹא סְבִירָא לֵן כּוֹמִיֵה וְלֹא שְׂרִי לְכַסּוּי צו כִּי אָזל כִּיֹּן
וְאִפִּי" עֵפֶר מְזוּמֵן אֵין לוֹ וְאֵם כֵּן אִפִּי" וְדִאִי נִמִּי:

והא

והוא קא עזיד גומא. וחייד משום בנין: פטור עליה. כדמפרש טעמא דפ"ק לחגיגה"ד דכיון דאינו צריך אלץ לעפרה ולא לגומא אינו צונה ולא חורש אלץ מקלקל וכל המקלקלים פטורים: מאן דכר שמיא. דקאמר שאפר כו' דמשמע דיהיב טעמא למילתיה

לדעיל: **שׁוֹסֵק מַעֲרִי** י"ט. מִתְחַמֵּל
דַּעֲמִיָּה עֲלֶיהָ לְכָל מִילִי: **אֶזֶל הוֹסֵק**
צִוִּי"ט. לִיכָּנָה לְמִינֵה דַּעֲמִיָּה עֲלֶיהָ
מִתְחַמֵּל אֶסְרוּ: וְאִם רָאוּ לָלוֹת בּוֹ
צִיָּה. שִׁים עֲדִינן קֶסֶם חֵס: **מוֹסֵר**.
מִתְחַמֵּל בְּעֹדֶם רָעִים הֵיוּ מוֹשִׁיִּים
לְהִסָּק וּלְכַלּ וּלְגָלוֹת וְעוֹדֵנוּ בְּתַשְׁמִישׁוֹ
זֶה וְאִידֵי דְחִי לְהַפְּכֵי צִיָּה מִדִּי

לְלִייתָ בַּיָּהּ שָׁקִיל לִיָּה נָמִי וּנְמָנָה לִיָּה
עַל הַדָּם: הַכִּנּוּם עֲפָר. הַרְבֵּה
בַּצְמָקוֹס אֶחָד לְלוֹרֵךְ גִּנְתּוֹ אוֹ לְלוֹרֵךְ
חֹרְבָתוֹ לְשׁוֹטָן בְּצוֹר מוֹתֵר לְכִסּוֹת
וְכָל דָּבָר זָמֵן שֶׁהוּא לְבָנִים דַּעֲמִיָּה עֲלֵיהֶּ
לְכָל לְבָנִים: מְכִינִים אֲדָם מֵאֵל קוֹפְמוֹ
עֲפָר. בַּסֵּתִם וְנוֹתָם בַּצְמָקוֹס אֶחָד
וְעוֹשֶׂה בָּהּ כָּל צָרָתוֹ וְלֹא אֲמַרְיִן
בַּטֵּלָה לָהּ לְגַבִּי קִרְקַע הַבַּיִת אֲיִידִי
דְּלוֹתוֹרָא: וְהוּא שִׁיחַד לֵה כִּו'. וְלֹא
שִׁטְהָ דְמוֹכַח מִלִּחְתָּא דְלִצְרָרִי קֹא
בְּעֵי לָהּ: וְעֲפָר תִּיחֹת אֲחֵר שֶׁאִינוֹ
מִחוּסֵר לֹא חֲפִירָה לֹא חֲבִיחָה אֵלָּא
הַכֵּנָה: כּוּי. סָפֵק חֵיָה סָפֵק בַּהֲמָה:
אִין מְכִסִּין אוֹתוֹ בִּיז'ט. מִשּׁוֹם דְּשִׁמְאָ
מִיָּה הוּא זָרִיךְ כְּסוּי וְהוּא אִינוֹ יָכוֹל
לְכַסּוֹת בִּיז'ט כְּדָקָתָהּ: וְאִם שִׁחְטוּ
אִין מְכִסִּין אֵם דְּמוֹ. דְּשִׁמְאָ בַּהֲמָה
הוּא מְכִסִּין בְּמֹת כְּסוּי וְאִין מְטַלְטֵלִין
הָעֲפָר לָרֶךְ: וְאִם אִיֹּאֵל. דִּישׁ עֲפָר
שְׁמוּכִן לְכָל צָרָתִי אֲדָם אֲפִי' הוּא

וְהָיָה לְכַסִּיָּהּ: דַּרְדַּר יְהוּדָה. אִם הַכִּנִּים קוֹפֵת עַפְרָיִם הִיא וְלֹעֲמֶעֱמִיד לְכַסִּיָּה דִּקְרָר נַעֲוֹן אוֹ בֶּאֱפֵר כִּירָה. דֶּהֱא בְּהִידָא מִנָּה בְּמַתְנִי לְמוֹכֵן הוּא: אִפְּלוּ וּדְאִי נִמְי. דֶּהֱא כְּבִיָּה קִי"ל דֶּאֱסָרִי וְאִפְּלוּ דִיעֲבַד בְּלֵא דִקְרָר נַעֲוֹן: לֹא מַצְעִיָא קֶאֱמֵר. הֵא דִנְקֹט כּוּי אִין שׁוֹחֲטִין כֹּל שֶׁכֵּן חִיה גְּמוּרָה הִטְעוּנָה כִּסּוּי וְהוּא אִינוּ יוֹכֵל וּלְרִבּוּתָא אֲשַׁמְעִין כּוּי וְלֹא מִיַּצְעִיָא וּדְאִי: וְהָא

טליתו ומכסהו צו אלל דינר זהב מנא ליה ומשני דכתיב ועפרות
למחיס ולכן הולך הפסוק לומר דמקרו עפר דכל דבר המגדל
בנוון נסורת של חרשים דקה ונעורת של פשתן דקה ושחיקת כלי
שכשנן מותר לכסות: **אמר** רב יהודה לא שנו אלא שהוסק ממ
ועוד דליכא מאן דפליג דאפי' ר"ש מודה דהאי דהוסק צ"ע דהוי גווי
(עיינודין דף מה): ^ו דמודה ר"ש וא"ת ואנו היאך אנו ממלקין אפר הי
העיר יתקן דמקוהא אינו אקור לטלטל ציית בשביל אכול נפש
מפרש דהכא מיירי בשלא שחט אבל שחט שרי אע"ג שהוסק ציית
קופתו עפר וכו' וא"ת מה צא להוסיף על הברייתא דקמי' אפי'
דכשהכנים עפר לגנתו מיירי שהכנים הרבה צידד וכל זמן שהוא
שלא הכנים הרבה רק מלא קופתו מעט (מפני) עפר וס"ד דיצי
צרכיו לא והכא אשמועינן דהואיל ומלא קופתו עפר צביד צו כל צרכ
רש"י בצמקן דהדיא דקאי' אסיפא ועל כרחק צ"ל דקאי' אסיפא דכל
לדעתחילה לא ישחוט וכו' וכי פריך הש"ס ולעביד כז"ש אצל מיני
וייל' ללעולם קאי אירשא ולא גרסינן דצדק נעוץ אלל גרס לכסי'
(ר"י) ניחא דפירש שמוחלפת השיטה דצית הלל אומרים יחפור דצדק
א"ר חבי מאי איריא ספק אפי' ודאי נמי. תימה מאי אי אמרנך
לכסייה צדק נעוץ וכו' וצריך לשנוי דצית ליהא וי"ל דהכי
דאיכא לתימר דצית ליה דקר נעוץ ואפר כירה דצני אדם לא
יהודה אית ליה שיש לו עפר מזומן דשכיח הוא טפי ומ"מ אי
יהודה ואין להקשות מאי איריא ספק וכו' הואיל וליתא לדבר יהודה
צו כשהוא ודאי מיה לו עוף אלל מה שחמור רב יהודה ועושה
דאיכא לדבר יהודה צריך ליה לשנוי דצית ליה כל

(א) שבת ענ: חגיגה י"ח
(ב) שבת, (ג) חוליעש: שבת
ובמזמורים פ"ב מט"ו, (ד) [דף
י"א], (ה) ד"ה א"ל, (ו) ופרש"י שם
משום דלא עביד גומא,
(ז) והדקדק אל"ל, (ח) ויע"י
מוס': פסחים מ',
כמשה ציו"ע, (י) והי"ו
קאמר דבה הכא דלא
(כ) ויע"י מוס' שם מו. ד"ה
כ"ש, (ל) ויע"י מוס' ד"ה גרמא.
וע"ע מוס' לקמן לא: ד"ה
אמר ר' זורא, (ט) ויע"י מוס'
שבת ק"ז: ד"ה א"ל,

הגהות הב"ח

(א) תום' ד"ה צעפר וכו'
 כשמגביה העפר ניכרת
 הגומא:

מוסף רש"י

[illegible]

מוסף תוספות

א. דמוקצה גמור לא רצו להתיר משום שמחת י"ט.
 ב. דהמים בעבים לא מינכיר, הוה להו כדבר מחודש לגמרי. רש"י
 עירובין מה: ד"ה ומלא.
 ג. ואו שייך להקשות מאי איריא ספק וכו'. מ"פ.